

Saksbehandler: Sven Oppegaard

Saksdokumenter:

- Rapport nr. 6/2010 **Berit Hagen Agøy**
Rapport fra LWF Pre Assembly, Bratislava, Slovakia 13.–
17.03.2010 (*tidl. utsendt*)
- Rapport nr. 8/2010 **Jenny Skumsnes Moe**
Rapport fra deltakelse på LWF Pre Assembly, Bratislava, 13.–
17.03.2010 (*tidl. utsendt*)
- Rapport nr. 9/2010 **Anders Møller-Stray**
Rapport fra LWF Youth Pre Assembly, Uppsala, 25.-26.03.2010
(*vedlagt*)

Saker i de økumeniske organisasjonene

Det lutherske verdensforbund (LVF)

Forberedelse til generalforsamlingen i LVF 2010

1. *Pre-Assemblies*

Ordningen med pre-assemblies forut for generalforsamlinger i LVF har en uformell karakter som regionale konsultasjoner for LVFs syv regioner. Formålet har vært beskrevet med følgende ord: "Prepare, equip and empower delegates for full participation and meaningful contribution to the Assembly."

Oversikt over pre-assemblies:

Africa: 23.-28. mars 2010 i Abuja, Nigeria
Asia: 5.-9. desember 2009 i Bangkok, Thailand;
Europe: 13.-17. mars 2010 i Bratislava, Slovak Republic;
Latin-Amerika and the Karibia: 12.-16. april 2010 i Bogotá, Colombia;
Nord-Amerika: 29.-31. januar 2010 in Kitchener, Canada;
The women's pre-Assembly: 27.-31. oktober i Bogis-Bossey, Switzerland;
The youth pre-Assembly blir i Dresden, Germany, 11.-17. juli 2010.

Pre-assemblies for de tre europeiske LVF regionene (Norden, Vest-Europa og Sentral- og Øst-Europa) ble holdt samlet i Bratislava (se rapporter). Men det ble i tillegg holdt et eget nordisk pre-assembly i Helsinki, Finland, 27. januar. Dessuten ble det på svensk initiativ holdt et nordisk youth pre-assembly i Uppsala 25.-26. mars (se rapport).

I tillegg holder de enkelte medlemskirkene egne forberedelsesmøter - i Norge: 8. desember 2009 og 26. mai d.å. De to norske møtene holdes i samarbeid mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke.

2. Valg

Den nye generalsekretæren Martin Junge ble valgt på LVFs rådsmøte i oktober i fjor. På generalforsamlingen vil det bli tatt avskjed med generalsekretær Ishmael Noko.

På generalforsamlingen skal det velges ny president i LVF. Det foreligger ingen prosedyrer for nominasjon til president. Den formelle nominasjonen skjer på selve generalforsamlingen gjennom nominasjonskomiteen. Men det er blitt sedvane at de kirkene som ønsker å fremme kandidater, gjør det på forhånd, enten enkeltvis eller gjennom sine pre-assemblies. En del slike nominasjoner har allerede funnet sted. Men det kan også komme andre forslag helt frem til selve valget.

Medlemmene av LVFs råd velges også av generalforsamlingen, men på grunnlag av nominasjon fra medlemskirkene.

På møte i det nye rådet, umiddelbart etter generalforsamlingen, velges visepresidenter og komitéledere. Her skjer valget uten formell nominasjon, men det er sedvane at kirkene og/eller regionene fremmer navn på forhånd. Fra norsk side er Helga Haugland Byfuglien og Jenny Skumsnes Moe nominert til rådet. Haugland Byfuglien er også nominert som nordisk visepresident. Disse nominasjonene fra norsk side fikk tilslutning både på nordisk pre-assembly i Helsinki og på europeisk pre-assembly i Bratislava.

Det nye rådet skal også velge "advisers" til rådets komiteer. Det har hittil vært opp til 30 advisers, men dette antallet er av fornyelseskomiteen foreslått til maksimum 21. Heller ikke her er det en formell nominasjon, men også her kan det foreslås navn på forhånd. Det er blitt anbefalt at hver av de syv regionene foreslår 3-4 navn på advisers.

3. Tema

Generalforsamlingens tema er "Give us today our daily bread". Dette temaet blir behandlet i de forberedte bibelstudiene i form av gjennomgåelser av undertemaer som er profilert ut fra LVFs forskjellige regioner. Det kan her nevnes at de forskjellige regionene er anmodet om å lede morgenbønnen på vedkommende dager. For Norden er denne oppgaven tildelt de nordiske ungdomsdelegatene.

Når det gjelder temaer som det kan være særlig aktuelt for Den norske kirke å engasjere seg spesielt i, kan følgende muligheter nevnes:

- Klima og mat
- Urfolk
- Fremtidige generalforsamlinger

Det kan være naturlig for MKR å drøfte hvorvidt dette anses som passende temaer for særskilt engasjement fra Den norske kirkes side.

Forslag til vedtak

Redegjørelsen for forberedelsen til LVFs 11. generalforsamling i Stuttgart 20.-27. juli 2010 tas til orientering. Delegatene bes gjort oppmerksomme på de merknadene som kom frem når det gjelder engasjement fra Den norske kirkes side på særskilte områder.

Rapport fra LWF Youth Pre Assembly, Uppsala, 25.-26.03.2010

v/Anders Møller-Stray

Deltakere

Samtlige ungdomsdelegater fra Norge, Finland, Danmark og Sverige:

Jenny Skumsnes Moe (N), Anders Møller-Stray (N), Maria Carlander (S), Marcus Törnell (S), Hanna Karlsson (S), Miika Ahola (F), Ville Lähdesmäki (F), Merete Juel Jensen (D) og Asbjørn Hyldgård (D).

I tillegg var det én representant fra kirkeadministrasjonen i hvert av disse landene. Fra Norges side ble denne funksjonen fylt av Sven Oppegaard. Det var ingen Stewards til stede under samlingen, og det ble heller ikke meldt om noen stewards fra de nordiske kirkene.

Hensikt

Hensikten med samlingen var at de nordiske ungdomsdelegatene skulle bli kjent med hverandre og drøfte eventuelle felles utfordringer og agendaer under sommerens generalforsamling. Videre var det et ønske om at ungdomsdelegatene skulle lære mer om LWF og generalforsamlingen for å være bedre forberedt på hva som vil møte dem, slik at de vil kunne konsentrere seg om saker mer enn om praktiske problemer under generalforsamlingen.

Rapport fra samtaler

Det ble samtalt om flere emner under møtene. Både ungdomsdelegatene og representantene fra de forskjellige kirkeadministrasjonene medvirket i samtalen. I tillegg ble det gitt en del praktisk informasjon fra sistnevnte representanter som i liten grad er referert her. Ungdomsdelegatene gav en kort presentasjon av situasjonen i sine respektive kirker. Utover samtalen i møtene ble det også avholdt en samlet middag i tillegg til en omvisning i Uppsalakatedralen og i hovedadministrasjonsbygget til Svenska Kyrkan.

Pre-Assembly Youth Conference (PAYC), Dresden

Anders informerte om PAYC, i egenskap av å være med i planleggingskomiteen. PAYC finner sted 11.-17. juli i Dresden, og alle delegater samt stewards på under 30 år inviteres til å delta. Praktisk informasjon ble gitt, og det kom frem at få av de andre delegatene hadde mottatt informasjon vedrørende dette. Kritisk tilbakemelding samt flere praktiske spørsmål ble vedtatt sendt tilbake til Roger Schmidt i Genève. Anders fikk oppdraget med å gjøre dette. Anders videresendte den nevnte Roger Schmidt forslag til salmer og sanger til PAYC fra de nordiske ungdomsdelegatene.

Bible study introduction

Ungdomsdelegatene fra Norden ble orientert om at de er tildelt ansvaret for introduksjonen av bibelstudiemateriellet for generalforsamlingens 1. (?) dag. Det ble drøftet flere forskjellige innfallsvinkler for dette. Rammen for introduksjonen er satt til om lag 20 minutter, og temaet er *Give us*. De nordiske ungdomsdelegatene ble enige om å forsøke å gi introduksjonen en dempet og rolig profil. Det sees på som viktig å unngå en typisk vestlig ovenfra og ned-holdning til kirkene i sør og øst; og ønsket er å appellere til delegatenes egen refleksjon snarere enn å ville formidle en mening fra nordiske ungdommer til generalforsamlingsdelegatene. Ut fra tittelen på dagens bibeltime ville det være naturlig å se på denne samlingen som de nordiske ungdomsdelegatenes anledning til å gi de andre delegatene noe; og gruppens svar var at de først og fremst ønsker å gi rom for stillhet, ro og egen refleksjon. Det som skal formidles fra scenen i denne sammenheng, vil være kortere historier med stillhet imellom. Historiene skal tjene til å gi stillheten en retning av ro, meditasjon og refleksjon.

Mot slutten av drøftingen om dette temaet ble det nedsatt en egen planleggingsgruppe som skal ha hovedansvaret for denne delen av arbeidet. Det ble videre påpekt at på tross av at denne planleggingsgruppen har hovedansvaret for fremdriften av arbeidet med denne samlingen, er det fortsatt de samlede nordiske delegatene som har ansvaret for gjennomføringen på generalforsamlingen.

En felles strategi for generalforsamlingen

Da dette temaet ble drøftet, ble det fort enighet om at det viktigste perspektivet de nordiske ungdomsdelegatene sammen bør ta med seg til generalforsamlingen, er en bevissthet rundt de forpliktelser det medfører å representere store og økonomisk sterke flertallskirker mens de fleste andre representerer små og økonomisk fattige minoritetskirker under tildels sterkt press. De nordiske landene utgjør i tillegg misjonshistorisk sett sendekirkene, og sitter på en fagteologisk kompetanse få av de andre kirkene i LVF kan matche. Alle disse momentene gjør det ekstra viktig for de nordiske delegatene å være ydmyke lyttere til de andre delegatenes uttalelser, og å etterstrebe å ikke overkjøre dem med motargumenter. Det ble videre påpekt viktigheten av at de nordiske delegatene ikke forstår seg selv som representanter for kirkene som er i forkant av utviklingen, der det innebærer en forventning om at de andre kirkene skal følge den samme utviklingen etter hvert.

Det ble drøftet hvorvidt det var noen temaer på generalforsamlingen der det vil være behov for at de nordiske ungdomsdelegatene utgjør en felles front. Blant sakene på sakslisten ser det ikke ut til å være noen slike saker, men det er enkelte saker som kan komme opp underveis, der de nordiske landene vil kunne komme til å utgjøre en samlet blokk. Særlig kan dette tenkes å skje dersom homofilisaken kommer opp som tema. Svenska Kyrkan har nylig åpnet for enkjønnede ekteskap, og de andre nordiske folkekirkene har, om ikke foreløpig gjort det samme selv, åpnet for å anse dette som en teologisk forsvarlig og legitim linje å legge seg på. Dersom dette temaet dukker opp på generalforsamlingen, vil ventelig de nordiske kirkene utgjøre en del av et mindretall. Det ble drøftet hvorvidt de nordiske ungdomsdelegatene skulle forsøke å ta dette temaet opp allerede på PAYC, for å forsøke å skape en forsonende tone der samhold og fellesskap på tross av uenigheter blir vektlagt. Men det ble også påpekt at noe slikt ville kunne øke risikoen for at spørsmålet blir reist på generalforsamlingen. De nordiske ungdomsdelegatene gjorde ingen endelig bestemmelse om hvorvidt dette tema skal reises på PAYC, men stemningen gikk i retning av at dette skulle bli forsøkt unngått.

Sammenfatning

Samlingen opplevdes god av deltakerne. Det synes lurt at de fikk denne muligheten til å bli kjent med hverandre samt å drøfte felles tanker og ideer i forkant av generalforsamlingen. Kontakten har i etterkant blitt holdt via e-mail og facebook, og spørsmål vedrørende PAYC er besvart av Roger Schmidt.

Saksbehandler: Sven Oppegaard

Saksdokumenter:

- Rapport nr. 6/2010   **Berit Hagen Agøy**
Rapport fra LWF Pre Assembly, Bratislava, Slovakia 13.–
17.03.2010
- Rapport nr. 8/2010   **Jenny Skumsnes Moe**
Rapport fra deltakelse på LWF Pre Assembly, Bratislava, 13.–
17.03.2010

Saker i de økumeniske organisasjonene

Det lutherske verdensforbund (LVF)

Forberedelse til generalforsamlingen i LVF 2010

Det vil senere bli sendt ut flere sakspapirer og en orientering om denne saken. Vedlagt følger nå rapporter fra Berit Hagen Agøy og Jenny Skumsnes Moe fra LWF Pre Assembly, Bratislava, 13.–17.03.2010

Rapport fra LWF Pre Assembly, Bratislava, Slovakia 13. – 17. mars 2010

av Berit Hagen Agøy

Som et ledd i forberedelsene til LVFs generalforsamling i Stuttgart i juli 2010, blir det arrangert regionale forberedelsesmøter. 35 LVF-medlemskirker var representert i det europeiske formøtet i Bratislava i Slovakia. Fra Den norske kirke deltok Jenny Skumsnes Moe som er delegat og ungdomskandidat til LVFs råd, og Sven Oppegaard og Berit Hagen Agøy fra MKRs sekretariat. Frikirken deltok også med delegat og rådgiver.

Hensikten med møtet var å identifisere europeiske anliggender og perspektiver som kunne bringes inn i selve generalforsamlingen, samt å gi en innføring i tematikken og praktisk informasjon om Stuttgart-forsamlingen.

Møtets hovedtema - 'Gi oss i dag vårt daglige brød' - var det samme som i Stuttgart. Det var strukturert som en miniutgave av selve generalforsamlingen med plenum, tematiske arbeidsgrupper og 'village-grupper'. Dynamikken var ment å fungere slik at undergruppene skulle gi innspill til plenumssamtaler og videre til redaksjonsgruppen som så skulle skrive ut et europeisk sluttokument. Samtidig diskuterte man kandidater til nye rådsmedlemmer og presidentskap. Spenningene som vi vet ligger mellom kirkene og internt i kirkene om homofili og seksualitet, kom også til overflaten. Vi forsøkte fra nordisk side å formidle at ikke alle i Norden tenker som svenskene, men at det finnes intern uenighet i alle de nordiske kirkene om disse temaene. Samtidig ble det oppfordret til respektfulle samtaler i LVF-fellesskapet om seksualitet og samlivsspørsmål på en slik måte at enheten ivaretas.

Vertskirken - The Evangelical Church of the Augsburg Confession - hadde lagt alt det praktiske godt til rette og tok oss med på søndagens gudstjeneste i en av byens kirke, etterfulgt av sightseeing i gamlebyen og mottagelse hos ordføreren.

Møtet var ikke så vellykket som vi kunne ønsket. Om lag 70 personer var samlet i fire døgn, og ut fra bruken av arbeidstid og penger kom det relativt lite konkret ut av møtet. Årsakene til det er nok flere, men en kan jo spørre seg om idéen med å komme fram til en slags felleseuropeisk forståelse av hva vi vil bringe til Stuttgart, kan fungere. De lutherske kirkene i Europa befinner seg i svært ulike kontekster, fra minoritetskirker til statskirker, fra relativt fattige land i Øst-Europa til rike nordiske velferdsstater, noen kirker er i og noen utenfor EU. Både de religiøse, politiske, økonomiske og sosiale forholdene i Europa er så mangfoldige at vi slet nok med å etablere en felles europeisk forståelse av hva vi vil fokusere på i Stuttgart.

Mer alvorlig, fordi det kunne vært gjort noe med, var at organiseringen av møtet ikke fungerte så bra. Både hensikten og metodikken i møtet ble ikke klar for oss før mot slutten. Temaene som ble tatt opp var ikke godt nok forberedt, utvalget av tema var svakt begrunnet, og alt gruppearbeidet hadde nok mer preg av 'pliktarbeid' enn av konstruktive samtaler. Både gruppelederne og referenter (valgt blant deltakerne) burde fått tydeligere instruksjoner på forhånd om hva utkommet av arbeidet var ment å være. - Mange hadde nok litt følelsen av at de fikk utdelt et tema, blanke ark, ti mennesker og en time til å komme fram til punkter som skulle inn i sluttokumentet. Det kom fram en god del frustrasjon i evalueringen på møtets siste dag. Et annet problem med slike møter er at da slutterklæringen skulle vedtas, hadde halvparten av deltakerne alt reist.

Jeg sitter igjen med at møtet nok var en **forspilt sjanse** til å identifisere relevante problemstillinger fra de europeiske LVF-kirkene. Vi burde kunne bringe noe konstruktivt fra Europa til generalforsamlingen, men det hadde krevd en annen forberedelse og dynamikk i møtet. Temaene som det ble fokusert på, er sentrale, men vi klarte vel aldri å gå særlig grundig inn i noen av dem. Spørsmål om ny president og om mulige felles generalforsamlinger ble heller aldri skikkelig diskutert.

Temaene var gjengangere som miljøspørsmål, diakoni, migrasjon, likestilling og global rettferdighet. Det sies riktignok mye rett og bra om disse temaene i sluttdokumentet, men dessverre lite nytt og lite spesifikt europeisk som vi kan bringe videre til generalforsamlingen. Sluttdokumentet er vedlagt, og her kan man lese hvilke hovedtema en valgte å ta med etter innspill fra de mange ulike temagrupper.

Fra vår side bidro Sven Oppegaard bl.a. med et godt og innsiktsfullt foredrag om forsoningsavtalen med menonittene, Jenny Skumsnes Moe kom med mange og svært konstruktive innspill i plenum og grupper, og undertegnede deltok bl.a. som gruppeleder og medlem av sluttdokumentets redaksjonsgruppe.

Oppfølging

Vi har ikke så mye å hente fra Bratislava til Dnk-delegasjonens forberedelser til Stuttgart. Det betyr at det hviler et desto større ansvar på oss på vår egen forberedelse slik at vi makter å spille en konstruktiv rolle under generalforsamlingen. Hovedtemaet 'Gi oss i dag vårt daglige brød' innbyr oss fra norsk side til å fokusere på spørsmål knyttet til internasjonal diakoni, global rettferdighet, hiv-aids og miljø.

.....

Women's Pre Assembly

Den første formiddagen ble det holdt et eget forberedelsesmøte for kvinner. Dette var svært godt ledet og organisert, og vi hadde konstruktive samtaler om konkrete tema som kvinner i ledelse, herunder spørsmål om muligheten for en kvinnelig LVF-president og evaluering av kjønnskvotesystemet. Det ble også rettet et søkelys mot 'Human Trafficking' hvor en la særlig vekt på å bevisstgjøre og ansvarliggjøre våre kirkemedlemmer og våre samfunn om at dette også angår oss i den rike del av verden fordi vi er mottakere av mange ulykkelige kvinner som lider under denne virksomheten. Kvinnene samtalte også, ut fra hovedtemaet, om matsikkerhet og Europas ansvar i forbindelse med produksjon og handel med matvarer og også om problemer i våre land med overforbruk, om de mange som har et sykkelig – fysisk og mentalt – forhold til mat.

Oppfølging

Det kunne vært interessant å følge opp oppfordringen om å evaluere hvorledes 40 %-regelen om kjønnsbalanse har fungert i Dnks organer.

BHA

Vedlegg: Message from Women's Meeting
                    Message of the European Pre-Assembly

Message from Women's Meeting European Pre-Assembly, Bratislava 13 March 2010

At the Women's meeting at the European Pre-Assembly of the Lutheran World Federation in Bratislava, Slovak Republic, on 13 March 2010 we identified human trafficking, food justice and the continuing controversy about women in leadership as issues that mar the lives of many of God's children and are in opposition to the Gospel message of grace, love and wholeness. Through the pervasiveness of sin, the relationships of traffickers and trafficked, hungry and fed, women and men with God and one another are destroyed.

HUMAN TRAFFICKING

Human beings – men, women and children- are profoundly affected by the tragic business of human trafficking. For many of us in Europe, this seems like an invisible problem. In our ignorance and naivete we do not see the fact that people are being trafficked across borders in Europe on a daily basis. This happens for different purposes, all resulting in the violation of human dignity where lives and bodies are bought and sold. This lack of awareness and coordinated action allows the organized crime of human trafficking to flourish, with the destruction of the minds and bodies of all involved: Victims ending up in virtual slavery, perpetrators destroying themselves as well as their victims. As a church we believe that all men and women are created in the image of God in body, mind and soul. The loss of human dignity involved in human trafficking, damages the integrity of body and soul and leaves scars of unforeseeable consequences. This cross-border challenge needs cross-border cooperation, between the worldwide church communions, NGOs and governments to act at a political level. We recognize that in order to deal effectively with this complex issue, it is necessary to understand the driving forces behind this business. It is crucial that the church acts through their congregations in helping all the affected to restore their dignity and in finding ways to make their stories heard.

WOMEN IN LEADERSHIP

We strongly affirm the LWF PreAssembly commitment "that women bring an essential perspective to all types of ministry – ordained and lay." As we approach the 2010 Assembly, we deplore the fact that there are still member churches that do not ordain women, and hinder women from leadership in decision-making bodies in the church. Prayerfully we encourage and continue our solidarity with women who long to live out their God-given vocation, and encourage them not to give up their struggle to serve the church on all levels in an expression of gender justice. The church's 'renewed' practice in gender justice in lay and ordained ministries and leadership could become a sign and a witness to society for the healing of gender inequalities in our world. At the present the LWF has operated a quota system for 20 years that has ensured a more equal participation of women and men in its decision-making bodies. We ask the LWF community to evaluate the impact of this practice in its member churches. We also firmly ask to LWF to respect gender balance in all its governing bodies. We also strongly reaffirm the message of the "Ongoing Reformation of the Church: The Witness of Ordained Women Today" (2008 Ad-Hoc meeting) and the Message of the Pre-Assembly Women's Conference in Bossey in October 2009.

FOOD JUSTICE

We praise God for the wonderful gift of food, a source of joy and life. We affirm that this gift is a human right for all people, but it is constantly an object of political and economic interests. Due to unjust systems and structures we see that people suffer from lack of access to sufficiently nutritious food. The need for food justice demands action in Europe in the areas of politics, economics and ecology. Europe is facing an increase of poverty and

malnutrition on one hand, and overconsumption on the other hand. This is a situation that is shared with other continents. However, Europe's strong position on the world food market demands a particular awareness of the environmental impact at a global level which follows the habits of consumption and export/import systems in Europe. This awareness needs to be followed by action at all levels.

We call upon all European churches to

- join the Ecumenical Advocacy Alliance
- consider the promotion of fair trade at every level
- direct diaconal work to interpret global issues in the local context

We regard all of these issues as not only women's issues, therefore we recommend this message to be included in the overall message of this Pre-Assembly.

**Message of the European Pre-Assembly
of the Lutheran World Federation
Bratislava, March 12-17, 2010**

We, delegates from European Lutheran Churches, gathered at the European Pre-Assembly of the Lutheran World Federation in Bratislava from March 13-17, 2010, have discussed the theme of 'Give us today our daily bread' from our Europe-wide perspective.

Sharing

Our identity as Lutherans gives us confidence to go to new places where we do not feel comfortable, to get to know new people from whom we feel different and share the gifts of God including the gospel. In the ongoing economical crises, we need to make uncomfortable but prophetic decisions for and with those who are in weak, defenceless, marginalized or hated positions. The common understanding of what it means to be rich as implying material wealth, must be challenged by the experience of becoming spiritually rich by sharing. We recognise that as European Christians we have failed in many ways, including a wasteful use of resources and tolerating a spirit of greed and carelessness. We repent of our role in the breakdown of relationships between Creator and creation, Saviour and saved, Sustainer and sustained.

We praise God for the wonderful gift of food, a source of joy and life. Although this is a gift freely given to all, it is constantly an object of political and economic interests. Due to unjust systems and structures we see that people suffer from lack of access to sufficiently nutritious food. The need for food justice demands action in Europe in the areas of politics, economics and ecology.

As members of a Federation born out of diaconal action, we reconfirm the diaconal dimension of our communion of Lutheran Churches. In the current world situation climate change, migration, poverty and financial crisis are sharpening the need for domestic and international diakonia. Furthermore, our context demands from the church a strengthened identity as a community where sharing is a fundamental value. Advocacy for those who do not have a voice, for example refugees and asylum seekers, is also an important feature of our mission in this world.

Human Dignity

As a church we believe that all men and women are created in the image of God in body, mind and soul. The loss of human dignity involved in human trafficking, gender injustice and forced migration damages the integrity of body and soul. The task of the church is to uphold human dignity and assist people in retaining their personal integrity.

Human beings – men, women and children- are profoundly affected by the tragic business of human trafficking. For many of us in Europe, this seems like an invisible problem. In our ignorance and naivete we do not see the fact that people are being trafficked across borders in Europe on a daily basis.

This cross-border challenge needs cross-border cooperation, between the worldwide church communions, NGOs and governments to act at a political level.

Therefore we request LWF to engage in a process involving theologians, pastors, service providers, those who have been trafficked and those who have been involved in trafficking, sharing experiences to develop strategies in order to work towards the restoration of human dignity.

Gender Justice

By the on-going renewal of practice in gender justice in lay and ordained ministries and leadership the church could contribute to society for the healing of gender inequalities in our world. As we approach the 2010 Assembly, we regret the fact that there are still member churches that do not ordain women, and hinder women from leadership in decision-making bodies in the church. Prayerfully we encourage and continue our solidarity with women who long to live out their God-given vocation, and encourage them not to give up their struggle to serve the church on all levels in an expression of gender justice. We uphold in prayer the partnership between men and women in the LWF and we pray that all their talents would be used in the service of the Gospel.

We ask the LWF community to evaluate the impact the 20-year old quota system in its member churches. We also firmly ask to LWF to respect gender balance in all its governing bodies.

Environment

In God's infinite grace God gave us his good Creation, of which we are part, and entrusted us with good stewardship.

Therefore we call upon our Lutheran brothers and sisters to model a sustainable lifestyle. As Europeans we should be aware that we find happiness and peace in God, and not in endless material growth. We suggest that the stance of receiving Creation with thanks, and environmental awareness, should be emphasised at all different levels of education.

We call upon individuals and churches to act through their examples to encourage society toward institutional change and political advocacy. We call upon our federation and churches to consider these following concrete actions:

- Consistent ethical investment policy and practice
- purchasing policy that is responsible ecologically and socially
- CO2 neutral event management
- ecologically sound mobility concepts
- Sustainable administration and use of buildings and estates

Church Unity

Faced with many new challenges and threats the church must come together in unified witness. In the face of a secular and pluralistic context it is necessary to find practical ways, theological discourse and ecumenical and inter-faith dialogue to enable us as Christians to live together with people of all faiths.

A unified Lutheran World Federation must allow different opinions and ideas, respecting the different heritage, cultures and societies our member churches represent. Differences can also be understood as richness, bringing diversity in unity.

We believe in one Church. We have a common faith in Jesus Christ which empowers us to trust in God's healing power, extended to us in grace through faith. When we pray the Lord's Prayer, we pray that God's Kingdom will come, and His will be done.

God, our Creator and Protector, you illumine the world and breathe life into us. You heal the world with your outstretched arms. You rescue creation and inspire your church. We thank you for your gifts and remember your promises in our thoughts and actions, in our communities and our churches. Amen.

Rapport fra deltakelse på LWF European Pre-Assembly i Bratislava 13.-17. mars 2010

av MKR-medlem Jenny Skumsnes Moe

I opptakten til det 11. General Assembly i LWF, Stuttgart 20.-27. juli 2010, ble det for den europeiske regionen arrangert et fem dagers langt Pre-Assembly i Bratislava, mars 2010. Temaet for General Assembly, "Give us today our daily bread", ble utdypet gjennom foredrag, gudstjenester, subregionsmøter og komitéer, under vinklingen av hva som var viktig i en europeisk kontekst. Følgende rapport er en subjektiv skildring av deltakeropplevelsen for undertegnede, som *youth female lay delegate*.

Give us today our daily bread – kvoter, balanse og realiteter

Forsamlingens varierte utvalg av lutheranere dekket alle kategorier og subregioner, og ga generelt et deskriptivt bilde av den lutherske kirkevirkeligheten - dog med noe ordinert overvekt. Berit H. Agøy tidlig tok opp under womens pre-meeting viktigheten av å se på hvordan den reelle balansen er i slike forsamlinger: Tendenser viser til en fordeling der det i dokumenter kan vises til et godt gjennomsnitt, mens det i realiteten er langt unna en konstruktiv maktbalanse, da medlemmene består av eldre ordinerte menn og unge uordinerte kvinner. Innspillet om å se nærmere på kvotesystemet med tanke på endringer fikk stor tilslutning.

Uavhengig av system er det klart at for å legge til rette for et godt representativt bilde fra de lutherske kirkene, er det behov for styrket fokus på enkelte grupper som ikke like naturlig tar seg til rette eller finner seg til rette i slike organer/forsamlinger. For de unge delegatene ble det arrangert et eget møte den 12. mars.

**"Give us today our daily bread
Give us today creative faith
Give us today your blessed community.
Give us today credibility in
words and deeds"**

*Utdrag fra ungdomssamlingens
bønn for LWF*

Der samarbeidet de om en egen rapport som ble overlevert resten av Pre-Assembly senere i uka. Statementet ble presentert i form av en bønn, der de understreket behovet for styrket kristen identitet, fellesskap mellom eldre og unge, og ikke minst samsvar mellom ord og handling. Allerede første kvelden gjorde vi en avtale om at ved hvert bord under måltidene kunne det maks sitte to unge – en løsning som viste seg å fungere ganske godt med tanke på å styrke det intergenerasjonelle fellesskapet. Under selve møtene var det et fåtall unge som tok ordet. Dette kunne bl.a. gå på usikkerhet med tanke på språk og redsel for å si noe feil.

Det var også en viktig erfaring å delta på Womens Pre-Assembly fordi nettopp kvinners deltakelse i slike fora på det europeiske kontinent – og i større grad på andre kontinenter – ikke er likeverdig og langt mindre selvsagt. Slik tjener en egen samling til å styrke røsten fra kvinner i LWF; spesielt med tanke på viktige spørsmål rundt ordinasjon og lederverv. Samtidig hadde jeg opplevelsen av at nettopp denne samlingen bidro til økt fokus på "kvinner som gruppe forskjellig fra menn", og var på den måten noe kontraproduktiv til det som jo må være et ideal: At diskusjonen foregår om viktige temaer

med synspunkter fremstilt av delegater – uavhengig av om dette er en kvinne eller en mann.

Kommunikasjon

Språket som ble brukt, var tysk og engelsk, med svært dyktige tolker. Særlig blant noen unge delegater, men også blant andre, synes jeg en kunne merke at diskusjonene ble litt bremset av at folk vegret seg for å snakke på engelsk/tysk, dersom de ikke følte de behersket språket godt nok. Det var litt leit, da det kunne bli litt tysk dominans i noen diskusjoner, og jeg tror flere gode poeng og nye input aldri fikk prege diskusjonen. Generelt var det god orden på teknikken, med trådløs tilgang i møterom og ellers godt opplegg for foredrag.

Formålet med Pre-Assembly

For å avslutte med det viktigste: Formålet med å være samlet disse fem dagene. Jeg spurte flere av deltakerne hvordan de hadde forberedt seg og hva de ventet seg av samlingen, og svaret fra de fleste var akkompagnert av et trekk på skuldrene. Dette ble en generell tendens, spesielt da det beryktede "Message of the European Pre-Assembly" stadig ble gjenstand for stor usikkerhet: Hva skulle den inneholde, hvordan gjøre seleksjonen, hvem er vi som sier noe om den, når skal den egentlig gjøres ferdig etc. Fra de forskjellige samlingene ble det til stadighet skrevet rapporter, og tanken var at et ekstrakt fra disse skulle utgjøre final message. Tilslutt endte final message som et dokument på to A4-sider som dekket temaene Sharing, Human Dignity, Gender Justice, Environment og Church Unity. Det er i og for seg godt man ikke har statutter for slike møter, da omtrent halvparten av delegatene allerede hadde dratt da siste utkast ble vedtatt. Det gjenspeiler også litt viktigheten av et slikt papir: Begrenset! Den tjener mer som en rapport, men inneholder som i så mange andre sammenhenger de gode, vakre men dog opplagte setningene som igjen ikke gir noe annet enn et skinn av gode intensjoner for utvalgte områder. Samtidig inneholdt rapporten gode konkrete referanser til hva å gjøre for eksempel av miljøtiltak.

Uken ga også anledning til å høre mange inspirerende foredrag fra det europeiske kontinentet, til inspirasjon for handling. I tillegg er selve deltakelsen i slike fora en gevinst i forhold til å bli kjent med flere mennesker i de lutherske kirkene. Jeg har vanskeligheter med å tro at å bli godt kjent med sine samarbeidspartnere i den verdensvide kirke kan foregå på noen som helst annen måte enn gjennom direkte møter. Derimot tror jeg programmet for slike møter godt kan tenkes annerledes, i den forstand at man gir klarer beskjeder på forhånd om hva som skal gjøres, hva som forventes (vi er der for å jobbe tross alt), og et annet fokus på den skriftlige rapporten som også inkluderer et visst PR-arbeid i etterkant.

Emner for diskusjon fløy også inn fra forskjellige kanter, som da vi på ett tidspunkt hadde en heftig og emosjonell diskusjon på å flytte LVF-kontoret fra Genève til Wittenberg. Tross tårer i øynene på visse delegater da den historiske arven til nettopp denne knutepunktbyen med sine glimrende fasiliteter og velvillige ordfører ble uttrykt, så klarte

jeg ikke helt å henge med på argumentasjonen. For meg som for flere andre, var det viktige spørsmålet først: Skal kontoret flyttes av disse (økonomiske) grunnene? Så er spørsmålet hvor er det best å flytte kontoret til – og da bør det være til et sted ikke for å markere historie, men for å være best rustet til å møte fremtiden. Kanskje trengs LVF som internasjonal organisasjon å bli styrket gjennom å ha kontor i en annen verdensdel. Det pragmatiske må ha hovedvekt. Uansett bør ny lokalisasjon være gjenstand for en bred offentlig prosess med flere alternativer som kan sikre en mer verdensvid tilhørighet.

Nominasjonskomiteen gjorde også sitt arbeid, de foreslått nominerte ble fortsatt nominert til det nye rådet. Et element som viser det viktige i å tenke helhet, gjorde seg gjeldende da det fra øst-europeisk region ble nominert fire ordinerte menn og en ung uordinert kvinne. Dette kunne de "slippe unna" med, fordi det fra nordisk region var nominert flere kvinner enn menn. Dette viser viktigheten av å holde balansen god i alle retninger, slik at det ikke slår uheldig ut i de regionene som virkelig trenger et ekstra press for å sikre god balanse.

